

Številka: 00105-89/2020/6

Datum: 30. 9. 2020

Odgovor na poslansko pobudo Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s poslovanjem organov v slovenščini

Poslanec Državnega zbora Zmago Jelinčič Plemeniti je na Vlado Republike Slovenije naslovil pisno poslansko pobudo, naj se v slovenski pravni red vključijo določbe, po katerih bi morale tuje osebe v Sloveniji poslovati v slovenščini, bodisi prek tolmačev, če gre za ustno komunikacijo, bodisi prek v slovenščino prevedenih in overjenih dokumentov, s tem, da stroške tolmačev pokrijejo prosilci.

Vlada Republike Slovenije odgovarja:

Poslovanje upravnih organov temeljno ureja Zakon o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16). Na temelju ustavnih izhodišč (11. člen Ustave Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a) je določeno, da je uradni jezik v upravi slovenščina, na območjih samoupravnih lokalnih skupnosti, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost, pa tudi italijanski in madžarski jezik. Enaka pravila o rabi jezika določa Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13). Ob spoštovanju ustavnih in zakonskih norm se upravne naloge že sedaj izvajajo izključno v uradnem jeziku, zato ni potrebe po spreminjanju regulatornega okvira. Kdor ne zna ali ne more poslovati v uradnem jeziku, ima v skladu z ustavo pravico uporabljati svoj jezik (62. člen Ustave Republike Slovenije). Pravica se pri neposrednih dejanjih zagotavlja prek tolmača, zato ne vpliva na siceršnje poslovanje organa v uradnem jeziku. Varstvo pravice in varstvo človekovega dostojanstva pa terja vsakokratno opozorilo osebi, ki ne zna ali ne more uporabljati uradnega jezika, da postopek lahko spremlja po tolmaču, vendar mora odločitev o izvajanju pravice sprejeti sama. Praviloma stranke v upravnih postopkih v uradnem jeziku predložijo tudi listine, overjeni prevod listin, ki so v tujem jeziku, se zahteva, če je to potrebno. Stroške, ki nastanejo zaradi spremljanja postopka po tolmaču, vedno krije stranka, če se je postopek začel na njeno zahtevo, ker zaradi zavarovanja svojega pravnega interesa uveljavlja konkretno pravico. Drugače je lahko v primerih, ko so postopki zaradi varovanja javnega interesa začeti po uradni dolžnosti in se zaključijo ugodno za stranko, takrat stroške krije organ, ki je vodil postopek.

Zakon o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 86/04 in 8/10; v nadaljevanju ZJRS) že v prvem odstavku 1. člena (uvodna določba) določa: »Slovenski jezik (v nadaljnjem besedilu: slovenščina) je uradni jezik Republike Slovenije. V njem poteka govorno in pisno sporazumevanje na vseh področjih javnega življenja v Republiki Sloveniji, razen kadar je v skladu z Ustavo Republike Slovenije poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina in madžarščina in kadar določbe mednarodnih pogodb, ki zavezujejo Republiko Slovenijo, posebej dopuščajo tudi rabo drugih jezikov.« Natančneje pa rabo slovenščine pri uradnem delovanju določa prvi odstavek 5. člena ZJRS: »Državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti,

izvajalci javnih služb ter nosilci javnih pooblastil, ki odločajo o pravicah ali o obveznostih in pravnih koristih posameznikov in organizacij, uporabljajo slovenščino skladno z zakoni, ki urejajo njihove naloge in pooblastila.« Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem 5. člena ZJRS izvaja Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije, zato Ministrstvo za kulturo vse prijave državljanov v zvezi s kršitvijo tega člena nemudoma pošlje neposredno temu inšpektoratu.